

Lausunto Lappi-sopimuksen 2026-2029 luonnoksesta

Kunnanhallitus 22.09.2025
1790/00.01.02/2022

Maakuntaohjelma ja maakuntasuunnitelma ovat maakunnan kehittämisen lakisääteisiä asiakirjoja. Lapissa nämä asiakirjat ovat yhdistetty samaan dokumenttiin, jota kutsutaan Lappi-sopimukseksi.

Maakuntaohjelman tehtävänä on ohjata maakunnan strategista kehittämistä ja edunvalvontaa sekä paikallisella tasolla Euroopan alue- ja rakennepoliitikan rahoituksen suuntaamista. Lappi-sopimus tarjoaa vision tulevaisuudesta, strategiset suuntaviivat tavoiteltavalle kehitykselle sekä askelmerkkejä niiden saavuttamiseksi. Konkreettisemmin toimenpiteitä määritellään muissa asiakirjoissa, kuten esimerkiksi maakunnan edunvalvontasuunnitelmassa tai toimialastrategioissa.

Lappi-sopimusta 2026-2029 on valmisteltu laajapohjaisella ja osallistavalla menettelyllä kuluneen vuoden aikana. Tietoa ja näkemyksiä on kerätty muun muassa työpajoissa, kuntakierroksilla, sidosryhmätyöskentelyn kautta ja julkisella kommentointikierroksella. Nyt lausunnoille tulevan luonnoksen yhteiskirjoittamiseen on osallistunut useita kymmeniä asiantuntijoita.

Lapin liitto pyytää lausuntoa Lappi-sopimuksen luonnoksesta ja sen ympäristöselostuksesta 30.9.2025 mennessä sähköpostitse osoitteeseen info@lapinliitto.fi.

Liitteinä Lappi-sopimuksen 2026-2029 luonnos ja ympäristöselostus.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa Lappi-sopimuksen 2026-2029 luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta seuraavan lausunnon:

Ranuan kunta kiittää mahdollisuudesta lausua Lappi-sopimuksen luonnoksesta. Kunta pitää tärkeänä, että sopimus luo yhteisen strategisen perustan Lapin kehittämiselle ja että siinä huomioidaan maakunnan eri alueiden erityispiirteet. Ranuan kunnan näkökulmasta luonnos sisältää useita tärkeitä tavoitteita, mutta kaipaamme vielä painotuksia erityisesti saavutettavuuteen, peruspalvelujen turvaamiseen, kiertotalouteen, matkailuun sekä luonnon kestävään hyödyntämiseen.

Ranuan kunta korostaa pienten kuntien ja maaseutuelinkeinojen merkitystä osana Lapin elinvoimaa. Lapissa karjatalouteen perustuva maatalous mahdollistaa merkittävän ruuantuotannon. Karjatalouden suuremmat investoinnit tuotannon uudistamiseen ja tehostamiseen ovat olleet pysähdyksissä. Kiertotalouteen pohjautuvat ratkaisut, kuten biokaasu ja kiertolannoitus mahdollistavat kuitenkin maatalouden kannattavuuden parantamisen sivuvirtojen hyödyntämisen kautta. Lappi-sopimuksen tulisi painottaa alueellisen kiertotalouden kasvattamista laaja-alaisesti yhteiskunnan eri raaka-ainelähteet huomioiden. Asia on myös huoltovarmuuden

näkökulmasta erittäin tärkeä.

Ranuan sijainti Lapin eteläosassa on alueella suunnitteilla olevien suurhankkeiden myötä strategisesti merkittävä, joten julkisen liikenteen ja tieverkon kehittämistarpeet varsinkin Rovaniemen ja Ranuan sekä Ranuan ja Kemin välillä on syytä huomioida paremmin sopimuksessa.

Ranuan kunta kannattaa luonnoksen vahvaa painotusta ilmastokestävyyteen ja vihreään siirtymään. Kunta korostaa kuitenkin tarvetta sovittaa yhteen luonnonvarojen kestävän käytön, luonnon monimuotoisuuden turvaamisen sekä paikalliset elinkeinot.

Lappi on tulevaisuudessa yhä vahvemmin raaka-ainevarasto, jossa tuotteiden jalostusaste jää matalaksi. Erityisesti tämä korostuu harvaan asutuissa maaseutukunnissa. Lappi-sopimuksessa tulisi selkeämmin hakea TKI-organisaatioiden sijoittumista ja toimintaa Lappiin. Erityisesti tulisi painottaa metsään, mineraaleihin ja energiaan liittyvän jatkojalostuksen nostamiseen.

Ranuan kunta pitää tärkeänä, että sopimuksessa tunnistetaan väestön vähenemisen ja ikääntymisen haasteet. Peruspalvelujen turvaaminen harvaan asutulla alueella on elinvoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin perusta.

Ranua tunnetaan kansainvälisesti eläinpuistostaan, mutta meillä on myös paljon pienempiä matkailutoimijoita. Sopimuksessa olisi hyvä painottaa myös pienten ja keskisuurten matkailutoimijoiden asemaa suurten matkailukeskittymien rinnalla. Ranuan näkökulmasta tärkeää on ympärivuotisen matkailun kehittäminen, jolloin matkailun hyödyt jakautuvat tasaisemmin ja alueen elinkeinot monipuolistuvat. Valtaosalla Lapin kunnista talvimatkailukin on vielä hyvin alkuvaiheessa. Lappi-sopimuksen tulisi huomioida tämä siten, että talvimatkailun kasvua ohjataan liikennejärjestelyin ja rahoituksen painotuksilla potentiaalisille kasvualueille.

Ranuan kunta katsoo, että Lappi-sopimuksen luonnos on kokonaisuutena hyvä ja antaa selkeän suuntaviivan Lapin kehittämiselle. Kunta kuitenkin esittää, että lopulliseen sopimukseen huomioidaan yllä mainitut asiat.

Päätös

Lisätietoja asiasta antaa:
kunnanjohtaja Tuomas Aikkila
puh. 040 539 4293, etunimi.sukunimi@ranua.fi